

Центральноукраїнський національний технічний університет
Кафедра загального землеробства

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної роботи

А.М. Кириченко

30 вересня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ КОМПОНЕНТИ

Вступ до фаху

спеціальність

201 «Агрономія»

(шифр і назва спеціальності)

спеціалізація

_____

(шифр і назва спеціальності)

освітня програма (и)

Агрономія

_____

(назва освітньої програми)

факультет

агротехнічний

(назва інституту, факультету, відділення)

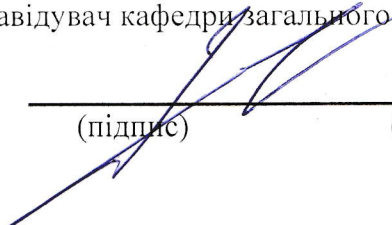
2024-2025 навчальний рік

Розробники: Шепілова Тамара Петрівна доцент кафедри загального землеробства, к. с.-г. н.,

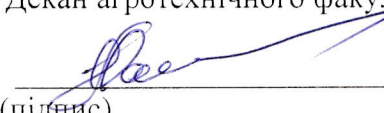
Робоча програма затверджена на засіданні кафедри загального землеробства

Протокол від. "29" серпня 2024 року № 1

Завідувач кафедри загального землеробства

_____ (Мостіпан М.І.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Декан агротехнічного факультету

_____ (Сало В.М.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної компоненти

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітній рівень	Характеристика навчальної компоненти	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань <u>20. Аграрні науки та продовольство</u>	Обов'язковий освітній компонент спеціальної (фахової) підготовки	
Загальна кількість годин - 90	Спеціальність: <u>201 «Агрономія»</u>	Рік підготовки	
		1-й	1-й
		Семестр	
		2-й	2-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2,0 самостійної роботи студента – 3,6 для заочної форми навчання: аудиторних – 0,4 самостійної роботи студента – 5,2	Освітній рівень: <u>перший бакалаврський</u>	Лекції	
		16 год.	4 год.
		Практичні, семінарські	
		16 год.	2 год.
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		58 год.	84 год.
		Вид контролю:	
залік	залік		

Мова навчання українська

2. Мета та завдання навчальної компоненти

Мета компоненти – формування загальної уяви про сільське господарство, агрономію, землеробство, ґрунт та його родючість, технології вирощування польових культур, екологічні проблеми в аграрному секторі України.

У результаті вивчення навчальної компоненти здобувач вищої освіти повинен володіти наступними загальними компетентностями:

- ЗК6. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності

Завдання: отримання здобувачами знань та навиків з агрономії, землеробства, екологічних проблем аграрного сектору; знати сучасні технології вирощування сільськогосподарських культур, з врахуванням зональних ґрунтово-кліматичних умов, особливості органічного землеробства.

Передумови для вивчення компоненти. Враховуючи послідовність накопичення знань та інформації, після дисципліни Вступ до фаху викладаються наступні дисципліни: ґрунтознавство з основами геології, землеробство, фізіологія рослин, рослинництво, кормовиробництво, агрохімія та еколого-адаптивні системи застосування добрив.

Результати навчання:

ПРН6. Демонструвати знання й розуміння фундаментальних дисциплін в обсязі, необхідному для володіння відповідними навичками в галузі агрономії.

3. Програма навчальної компоненти

Тема 1. Основне призначення та особливості сільського господарства.

1.1. Структура сільського господарства

1.2. Проблеми аграрного сектору

Тема 2. Поняття про агрономію.

2.1. Поняття про агрономічні науки

2.2. Взаємозв'язок землеробства і тваринництва

Тема 3. Фактори життя рослин.

3.1. Космічні та земні фактори життя рослин

3.2. Значення зернових та бобових культур в аграрному секторі

Тема 4. Ґрунт та його родючість. Значення біологічного азоту у відтворенні родючості ґрунту.

4.1. Поняття про ґрунт

4.2. Показники родючості ґрунту

4.3. Значення біологічного азоту

Тема 5. Значення сільськогосподарської метеорології в землеробстві.

5.1. Поняття про метеорологічні величини

5.2. Несприятливі погодні явища та їх вплив на розвиток культур

Тема 6. Склад, структура і функції агротехнологій та окремих технологічних етапів.

6.1. Класифікація технологій вирощування культур

6.2. Значення і особливості сидератів

Тема 7. Адаптивні технології. Особливості застосування технології No-till.

7.1. Адаптивний потенціал

7.2. Нульовий обробіток ґрунту

Тема 8. Особливості ведення органічного землеробства. Застосування системи точного землеробства.

8.1. Принципи виробництва та переробки органічної продукції

8.2. Поняття про систему точного землеробства

4. Структура навчальної компоненти

Назви тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
Тема 1. Основне призначення та особливості сільського господарства	11	2	2			7	11,3	0,5	0,3			10,5
Тема 2. Поняття про агрономію.	11	2	2			7	11,3	0,5	0,3			10,5
Тема 3. Фактори життя рослин.	12	2	2			8	11,3	0,5	0,3			10,5
Тема 4. Ґрунт та його родючість. Значення біологічного азоту у відтворенні родючості ґрунту.	11	2	2			7	11,3	0,5	0,3			10,5
Тема 5. Значення сільськогосподарської метеорології в землеробстві	11	2	2			7	11,3	0,5	0,3			10,5
Тема 6. Склад, структура і функції агротехнологій та окремих технологічних етапів	11	2	2			7	11,3	0,5	0,3			10,5
Тема 7. Адаптивні технології. Особливості застосування технології No-till.	11	2	2			7	11,3	0,5	0,3			10,5
Тема 8. Особливості ведення органічного землеробства. Застосування системи точного землеробства.	12	2	2			8	11,3	0,5	0,3			10,5
Усього годин	90	16	16			58	90	4	2			84

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Практична робота №1. Морфологічні особливості зернових культур	2
2	Практична робота №2. Зернобобові культури	2
3	Практична робота №3. Технічні культури	2
4	Практична робота №4. Прядивні культури	2
5	Практична робота №5. Олійні культури.	2
6	Практична робота № 6. Кормові злакові трави.	2
7	Практична робота № 7. Кормові бобові трави.	2
8	Практична робота № 8. Основні агрономічні посадки.	2
Разом		16

6. Самостійна робота

№	Назва теми	Кількість годин
1	Вклад вчених у становлення агрономії, розвиток сільськогосподарської освіти.	7,3
2	Виникнення землеробства.	7,3
3	Вдосконалення природи рослин (біотехнологія)	7,3
4	Сільськогосподарські машини і механічний обробіток ґрунту в землеробстві	7,3
5	Злиття науки з виробництвом	7,3
6	Забруднення атмосферного повітря і заходи боротьби з ним	7,3
7	Історія розвитку землеробських знарядь обробітку ґрунту	7,3
8	Соціально-психологічні основи праці агронома	7,3
Разом		58

7. Індивідуальні завдання

Теми рефератів:

1. Особливості сільськогосподарського виробництва.
2. Основні фактори життя культурних рослин.
3. Програмування врожаю.
4. Наукові підходи до раціонального використання земельних ресурсів України.
5. Історичні передумови становлення органічного удобрення в землеробстві України.
6. Агроном – головний технолог в землеробстві.
7. Особливості вищої освіти.

8. Основні завдання вищої школи.

8. Методи навчання

Лекційні заняття, практичні заняття, індивідуальна та самостійна робота здобувачів.

9. Критерії та засоби оцінювання

Контроль відвідування занять здобувачів, поточне тестування під час рубіжного контролю, підсумкове залікове тестування.

При виставленні оцінки враховуються результати навчальної роботи здобувача протягом семестру.

Критерії оцінки заліку:

- «зараховано» – здобувач має стійкі знання про основні поняття дисципліни, може сформулювати взаємозв'язки між поняттями.

- «незараховано» – здобувач має значні пропуски в знаннях, не може сформулювати взаємозв'язку між поняттями, що вивчаються в курсі, не має уявлення про більшість основних понять компоненти, що вивчається.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням компоненти	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням компоненти

10. Методичне забезпечення

Включає навчально - методичний комплекс з дисципліни, рекомендована обов'язкова та додаткова література, конспект лекцій, методичні вказівки до виконання практичних робіт, сторінка курсу в системі Moodle:

1. Вступ до фаху. Метод. реком. до проведення практ. робіт для здобувачів. спец. 201 – Агронімія. Т. П. Шепілова, Ю. В. Мащенко. М-во освіти і науки України, Центральноукраїн. нац. техн. ун-т, каф. загального землеробства. Кропивницький : ЦНТУ, 2023. 66 с.

11. Рекомендована література

Основна

1. Землеробство : Підручник І. Д. Примака, Л. В. Єзерківська, Ю. В. Федорук та ін.; За ред. І. Д. Примака. Вінниця : ТОВ «ТВОРИ», 2020. 578 с.
2. Агронімічне ґрунтознавство. І. Д. Примака, В. І. Купчик, М. В. Лозінський, М. В. Войтовик та ін.; За ред. І. Д. Примака. Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2017. 580 с
3. Введення до спеціальності : навч. посіб. за ред. Примака І. Д., Примака О. І. К. : Центр учбової літератури, 2009. 392 с.
4. Барановська Л. В., Дьомін А. І., Побережна Л. Л. Вища освіта України і Болонський процес : Навчально-методичний посібник з організації самостійної роботи студентів та аспірантів вищих навчальних закладів III – IV рівнів акредитації за вимогами кредитно-модульної системи організації навчання. Біла Церква, 2007. 108 с.
5. Бур'яни в землеробстві України: прикладна гербологія. І. Д. Примака, Ю. П. Манько, С. П. Танчик та ін. ; За ред. І. Д. Примака та Ю. П. Манька. Біла Церква, 2005. 664 с.
6. Загальне землеробство. В. О. Єщенко, П. Г. Копитко, В. П. Опришко, А. П. Бутило та ін.; За ред. В. О. Єщенка. К. : Вища освіта, 2004. 336 с.
7. Кривов В. М. Екологічно безпечне землекористування Лісостепу України. Проблема охорони ґрунтів. К. : Урожай, 2008. 302 с.
8. Наукові основи землеробства. І. Д. Примака, В. А. Вергунов, В. Г. Рошко та ін.; За ред. І. Д. Примака. Біла Церква, 2005. 408 с.
9. Ресурсозберігаючі технології механічного обробітку ґрунту в сучасному землеробстві України. І. Д. Примака, В. О. Єщенко, Ю. П. Манько, М. І. Трегуб та ін. ; За ред. І. Д. Примака. К. : Квіц, 2007. 272 с.
10. Рослинництво : Підручник. С. М. Каленська, О. Я. Шевчук, М. Я. Дмитришак, О. М. Козяр та ін. ; За ред. О. Я. Шевчука. К. : НАУУ, 2005. 502 с.
11. Інноваційна спрямованість педагогічної діяльності: навч.-метод. посіб. Витвицька О. Д., Кулаєць М. М., Демешкант Н. А. та ін. К. : АграрМедіаГруп, 2011. 333 с.

12. Теоретичні основи загального землеробства: навч. посібн. І. Д. Примака, В. І. Купчик, О. І. Ряба, Г. І. : Демидась, В. О. Єщенко; За ред. І. Д. Примака. К. : Центр учбової літератури, 2012. 528 с.
13. Сільськогосподарська метеорологія і кліматологія. І. Д. Примака, А. М. Польовий, І. П. Гамалій; За ред. І. Д. Примака. Біла Церква, 2008. 488 с.
14. Історія агрономічної науки і техніки: Навчальний посібник. І. Д. Примака, В. М. Ткачук, Л. В. Центилю, О. І. Примака, С. М. Каленкська; За ред. І. Д. Примака. Вінниця: ТОВ «НіланЛТД», 2014. 262 с.
15. Адаптивні системи землеробства : Навч. посібник. В. П. Гудзь, І. Д. Примака, М. Ф. Рибак та ін. ; За ред. В. П. Гудзя. К. : Центр учбової літератури, 2007. 336 с.
16. Вступ до фаху. Метод. реком. до проведення практ. робіт для здобувачів. спец. 201 – Агрономія. Т. П. Шепілова, Ю. В. Мащенко. М-во освіти і науки України, Центральноукраїн. нац. техн. ун-т, каф. загального землеробства. Кропивницький : ЦНТУ, 2023. 66 с.

Додаткова

17. Грабовська Т. О. Студентське самоврядування. К. : Видавничий центр НАУ, 2004. 46 с.
18. Дем'янюк Т. Виховний процес у вищому закладі освіти. К. : Редак. видав. відділ Рівненського гуманітарного ун-ту, 2003. 227 с.
19. Журавський В. С., Згуровський М. З. Болонський процес : головні принципи входження в Європейський простір вищої освіти. К. : ІВЦ “Видавництво Політехніка”, 2003. 200 с.
20. Кремень В. Г. Освіта і наука України : шляхи модернізації (факти, роздуми, перспективи). К. : Грамота, 2003. 215 с.
21. Неприятливі метеорологічні умови в землеробстві : захист від них культурних рослин. І. Д. Примака, В. А. Вергунов, П. У. Ковбасюк та ін.; За ред. І. Д. Примака. К. : Кондор, 2006. 314 с.
22. Мащенко Ю. В., Семеняка І. М. Удосконалена технологія вирощування гречки в умовах північного Степу. Аграрна наука виробництву. К. : Національна академія аграрних наук України. 2014. № 3 (69). С. 14.
23. Шепілова Т. П., Петренко Д. І., Лещенко С. М., Васильковська К. В., Ковальов М. М. Науково обґрунтована оптимізація агротехніки вирощування сої. Scientific Progress & Innovations. 2023. № 26 (2). С. 56–59.
24. Васильковська К.В., Андрієнко О.О., Шепілова Т.П. Ефективність агродронів в системі точного землеробства. Аграрні інновації, 2023. № 17. С. 13-18.
25. Шепілова Т. П., Петренко Д. І., Лещенко С. М., Скриннік І. О., Артеменко Д. Ю. Ефективність застосування добрив на посівах сої в умовах Північного Степу України. Вісник ПДАА. 2021. № 1. С. 37–42.

Інформаційні ресурси

26. Курс «Вступ до фаху» на сайті дистанційної освіти ЦНТУ <https://moodle.kntu.kr.ua/course/view.php?id=1682>
27. Обласна універсальна наукова бібліотека ім. Д. І. Чижевського <https://library.kr.ua/>
28. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського <http://www.nbu.gov.ua/>
29. Бібліотека Центральноукраїнського національного технічного університету <http://library.kntu.kr.ua/>
30. Репозитарій Центральноукраїнського національного технічного університету <http://dspace.kntu.kr.ua/jspui/>
31. Національна наукова сільськогосподарська бібліотека Національної академії аграрних наук України <http://dnsgb.com.ua/>
32. Кафедра загального землеробства Центральноукраїнського національного технічного університету <http://agro.kntu.kr.ua/>
33. Інституту сільського господарства Степу <https://isgs-naan.com.ua/>
34. Бібліотека Інституту сільського господарства Степу <https://isgs-naan.com.ua/members/login/>
35. База даних Scopus <https://www.scopus.com/freelookup/form/author.uri>
36. База даних Web of Science <https://clarivate.com/webofsciencegroup/solutions/web-of-science/>
37. База даних Orcid <https://info.orcid.org/what-is-orcid/>
38. Департамент агропромислового розвитку Кіровоградської обласної державної адміністрації <https://apk.kr-admin.gov.ua/>